

**Petra Štampfl**

Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana

# NAJ ZACVETIJO RUMENI ŽAFRANI

Nevladna irska organizacija Holocaust Education Trust Ireland (HETI) od leta 2005 izvaja projekt The Crocus Project. V njem sodelujejo številne šole v državah Evropske unije, tudi iz Slovenije. Leta 2005 je v projektu sodelovalo 6000 otrok, leta 2019 že več kot 100.000. Organizacija si prizadeva, da bi k sodelovanju pritegnila prav vse države Evropske unije.

V projekt vključene šole jeseni po pošti prejmejo čebulice rumenih žafranov. Te učenci skupaj s svojimi učitelji posadijo v spomin na milijon in pol judovskih otrok, žrtev holokavsta, in tisoče drugih otrok, ki so bili med drugo svetovno vojno žrtve nacističnega nasilja. Konec zime po šolskih vrtovih, zelenicah in cvetličnih lončkih širom po Evropi zacvetijo rumeni žafrani. Njihova rumena barva simbolizira rumeno Davidovo zvezdo, ki so jo morali na ozemlju pod kljukastim križem na vidnem mestu nositi Judje, da so se ločili od drugih ljudi.

Žafrani naj bi zacveteli konec januarja ali v začetku februarja, torej okoli 27. januarja, ko obeležujemo mednarodni dan spomina na žrtve holokavsta. Po vseh državah in pokrajinah zaradi različnih podnebnih razmer in drugih okoliščin žafrani seveda ne zacvetijo konec januarja. A to ni pomembno, pomembno je, da krhke rastline z intenzivno barvo pri otrocih, mladih in odraslih zbudijo spomin in opomin. Ob cvetočih žafranah se učenci pogovarjajo o tem, kaj se je ljudem, ki so jih imeli nacisti za manjvredne, zgodilo med drugo svetovno vojno. Na ta način, primeren razvoji stopnji in starosti otrok, lahko učitelji učencem predstavijo holokavst ter jih opozarjajo na nevarnosti rasizma in drugih oblik nestrpnosti. Z različnimi aktivnostmi, ki lahko na šoli potekajo vzporedno, pa vzgajajo za strpnost, sodelovanje in razumevanje.

Učitelji jeseni s čebulicami prejmejo tudi plakate in priročnik, ki jih usmerja pri obravnavi teme holokavsta ter ponuja številne ideje za aktivnosti v razredu. Priročnik za učitelje je zdaj na spletni strani projekta dostopen v angleščini. Ker organizacija poskrbi, da je gradivo na voljo v vseh jezikih sodelujočih držav, ga lahko pričakujemo tudi v slovenščini.

Na uradnem spletnem forumu organizacije HETI Facebook Crocus Club lahko udeleženci projekta delijo svoje izkušnje, razmišljanja in fotografije, se povezujejo in sklepajo prijateljstva z drugimi šolami, skupinami in posamezniki, kar je prav tako pomemben cilj projekta.







K sodelovanju v projektu so sicer povabljeni otroci od 11. leta dalje. A pobudniki projekta poudarjajo, da starostne omejitve pravzaprav ni in da lahko sodeluje kdor koli želi, zato smo žafrane posadili tudi z dijaki prvega letnika na ozelenjeni strehi naše šole.

Temi holokavsta smo namenili eno mladinsko uro na mesec, in sicer od oktobra 2018 do marca 2019. Marca so žafrani na našem zelenjavno-okrasnem vrtu zacveteli in takrat smo projekt predstavili tudi drugim dijakom šole. V nadaljevanju so na kratko predstavljene aktivnosti v okviru projekta The Crocus Project z dijaki prvega letnika.

## Časovnica projekta The Crocus Project v 1. e (Gimnazija Jožeta Plečnika; šolsko leto 2018/2019)

### The Crocus Project



Oktober	November	December	Januar	Februar	Marec
<ul style="list-style-type: none"> <li>seznanitev dijakov s projektom</li> <li>kaj je holokavst</li> </ul> 	<ul style="list-style-type: none"> <li>sajenje čebulic rumenih žafranov</li> </ul> 	<ul style="list-style-type: none"> <li>branje intervjuja z Miriam Steiner Aviezer</li> <li>branje odlomkov iz romana <i>Vojak z zlatimi gumbi</i></li> </ul> 	<ul style="list-style-type: none"> <li>spominska ura ob mednarodnem dnevu spomina na žrtve holokavsta</li> <li>branje pričevanj preživelih</li> </ul> 	<ul style="list-style-type: none"> <li>žafrani vzklijejo</li> <li>ogled odlomkov iz filma <i>Pot v holokavst</i></li> </ul> 	<ul style="list-style-type: none"> <li>žafrani cvetijo</li> <li>priprava razstave v šolski avli</li> <li>udeležba na Festivalu Hiša strpnosti</li> </ul> 

**Oktober:** Dijaki so bili seznanjeni z idejo projekta The Crocus Project. Povedali so, da so pripravljeni aktivno sodelovati v projektu. V skupinah so prebrali besedilo na plakatih, ki jih je poslala organizacija HETI, ter drug drugemu pripovedovali o tem, kar so izvedeli.

**November:** V cvetlične lončke so posadili čebulice. Pred zasaditvijo smo se spomnili, čemu sadimo čebulice in na koga nas bodo spominjale rastline, ki bodo vzklile v poznih zimskih mesecih.

**December:** Dijaki so prebrali intervju<sup>1</sup> z Miriam Steiner Aviezer, ki je pred drugo svetovno vojno z družino živela v Trebnjem in je morala kot petletna deklica izkusiti življenje v taborišču. Spoznali so njeno življenje in delo v muzeju Yad Vashem – The World Holocaust Remembrance Center. Svojo izkušnjo in izkušnje drugih otrok, ki so med drugo svetovno vojno izkusili grozote koncentracijskih taborišč, je zapisala v romanu *Vojak z zlatimi gumbi*. Dijaki so brali/poslušali odlomke iz romana.

**Januar:** V tednu mednarodnega dneva spomina na žrtve holokavsta smo v razredu pripravili spominsko uro. Dijaki so prebrali intervjuja z dvema preživelima taboriščnikom, Dušanom Stefančičem<sup>2</sup> in Olegom Mandičem.<sup>3</sup>

**Februar:** Ogled odlomkov iz dokumentarnega filma *Pot v holokavst* (režiser Paul Ba-chow), pogovor o filmu in pisanje refleksije.

<sup>1</sup> <https://www.mladina.si/181391/miriam-steiner-aviezer/>, dostop: 26. 2. 2019.

<sup>2</sup> <https://www.delo.si/novice/slovenija/nisem-zgolj-upal-da-bom-prezivel-da-chau-in-gusen-ampak-sem-bil-v-to-pre-prican-140542.html>, dostop: 26. 2. 2019.

<sup>3</sup> <https://www.delo.si/novice/svet/au-schwitzu-se-lahko-zahvalim-da-sem-imel-srecno-zivljenje-78392.html>, dostop: 26. 2. 2019.

**Marec:** Dijaki so se udeležili Izobraževalnega jutra v Mini teatru v sklopu Festivala Hiša strpnosti. Ob ogledu filmov in pogovorih z gosti festivala so razmišljali o neločljivi povezanosti preteklosti in sedanjosti, o posameznikovi odgovornosti in problemih sodobnega sveta: migracijah, predsodkih, vojnah, problematiki spola idr. Razmišljali so o odgovorih na vprašanje *Ali lahko ignoriramo zgodovino?*, ki ga je odpiral Festival Hiša strpnosti. Svoje razmišljanje so napisali v krajšem eseju.

Zacveteli so žafrani. Dijaki so pripravili plakat, s katerim so tudi druge dijake opomnili na žrtve holokavstva.

Projekt The Crocus Project na preprost, a izkustven in simbolen način mlajšim učencem približa zahtevno temo iz preteklosti, ki v njih pogosto vzbudi grozo in nelagodje, a tudi sočutje in empatijo. Učence ozavešča o pomenu ohranjanja spomina, zato je primeren tudi za mladostnike. Zasaditev čebulic je simbolno dejanje, rožice viden znak našega spominjanja, učiteljeve preišljene dejavnosti, prilagojene starosti učencev, pa tiste, ki bodo nas in naše učence usmerjale na pot miru, sožitja in strpnosti. Morda je zasaditev čebulic droben, a viden korak v to smer.

Zatorej posadimo žafrane in se spominjamo!



Rumeni žafrani cvetijo v rožnem koritu strešnega vrta Gimnazije Jožeta Plečnika.  
(Foto: Petra Štampfl.)

## VIR

[Http://hetireland.org/programmes/crocus-project/](http://hetireland.org/programmes/crocus-project/), dostop: 26. 2. 2019.